

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Християн Анастасов Танушев

професор в Университета за национално и световно стопанство, София

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
във Висшето училище по застраховане и финанси

по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“,
професионално направление 3.8. „Икономика“

в конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 5 от 17.01.2025 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси, като кандидат участва Ивайло Петров Илиев от Висше училище по застраховане и финанси

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № 152 от 13.05.2025 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ във ВУЗФ по област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Маркетинг (Стратегически маркетинг и иновации в маркетинга)“.

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат

д-р Ивайло Петров Илиев

Представеният от д-р Ивайло Илиев комплект материали на хартиен/електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва следните документи.

- Основен хабилитационен труд – монография, рецензирана от две хабилитирани лица.
- Списък на публикациите.
- Автобиография по европейски формат.
- Копие на диплома № 503 / 26.06.2020 г. за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, издадена от Университета за национално и световно стопанство.
- Резюмета на публикациите на български и английски език.
- Справка за изпълнението на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

- Справка за оригиналните научни приноси в представените трудове.
- Справка за преподавателска дейност през последните три календарни години.
- Друга документация, съгласно изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ.

Кандидатът д-р Ивайло Илиев е приложил общо 16 научни труда: 1 хабилитационен труд (монографично изследване), 1 книга на базата на защитен дисертационен труд, 1 студия, 1 глава от колективна монография, 12 статии. Две от статиите са на английски език и една е публикувана в научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестни бази данни с научна информация Scopus и Web of Science. Не се рецензират и не се включват в крайната оценка за изпълнение на минималните национални изисквания по ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му три от представените статии: „Местно самоуправление и програмно бюджетиране“ (2018), „Дигитализация на процесите в публичната мрежа“ (2019), „Основни характеристики на мрежовото управление в публичния сектор“ (2020). Тези публикации са включени в автореферата на Ивайло Илиев като основание за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Д-р Ивайло Илиев притежава докторска степен по публична администрация от Университета за национално и световно стопанство (УНСС), със защита на дисертация на тема „Алтернативен подход за управление и оценка на публични програми“. Завършил е магистърска степен по публични финанси и бакалавърска степен по финанси в УНСС. Неговата академична подготовка е допълнена с обучение в Софтуерния университет (SoftUni), където изучава мрежови и веб технологии – умения, които са все по-важни в дигиталната икономика и образованието по бизнес.

Д-р Илиев има натрупан преподавателски опит в университетска среда:

- в УНСС води курсове по икономика на благосъстоянието и бюджетна политика;
- във ВУЗФ преподава стратегически маркетинг, дигитален маркетинг и основи на маркетинга.

Д-р Илиев заема ръководни позиции в редица компании, основно в сферата на електронната търговия, дигиталния брандинг и стратегическото управление, включително като изпълнителен директор на няколко успешни Amazon бранда. Този опит му осигурява:

- задълбочени познания по дигитални платформи и маркетинг инструменти;
- опит в стратегическото вземане на решения, управление на проекти и позициониране на марки;
- познания за международни пазари, онлайн търговия и стратегии за растеж на бизнеса;
- възможности за обогатяване на преподавателската дейност.

Комбинираният опит в академична среда и в предприемаческа дейност позволяват на кандидата:

- да въвежда практически примери в учебния процес, свързващи теорията с реалния бизнес;
- да подготвя студентите с актуални знания за дигитализация, стратегическо планиране и иновации;
- да бъде ментор по теми като развитие на бизнес, публична политика и дигитална трансформация, маркетинг.

Интердисциплинарните специализирани знания на д-р Илиев – в области като икономика, публично управление, дигитални иновации и маркетинг – го правят ценен преподавател за всеки университет, който цели да подготви студентите си за предизвикателствата на съвременния публичен и частен сектор.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Представената от д-р Ивайло Илиев дисертация „Стратегически маркетинг в условията на дигитализация“ съдържа 153 страници основен текст, списък с фигури и таблици и библиография. Цитирани са 6 източника на български език, 113 на английски език и 7 интернет сайта. Разгледани са няколко основни теми.

– Влияние на дигитализацията върху маркетинга. Дисертацията разглежда трансформирането на традиционните маркетингови стратегии, акцентирайки върху прехода от класически подходи към дигитални платформи. Подчертава се въздействието на дигиталните технологии върху потребителското поведение, анализа на пазара и създаването на стойност, като се изтъква необходимостта бизнесът да се адаптира към тези промени, за да остане конкурентоспособен.

– Стратегическият маркетинг в дигиталната ера. Авторът проследява как интеграцията на дигитални инструменти и платформи променя процесите на пазарната

сегментация, определянето на целевия пазар и позиционирането, както и значението на анализа на данни и изкуствения интелект при вземането на стратегически решения.

– Изграждане и позициониране на марки. Значителна част от труда е посветена на ролята на брандинга в дигитален контекст. Разглежда се как се изграждат и поддържат силни марки онлайн, важността на бранд идентичността, както и емоционалните и психологическите връзки, които марките създават с потребителите чрез дигитални канали.

– Потребителско поведение и създаване на стойност. Изследването анализира как дигитализацията влияе върху очакванията и поведението на потребителите, подчертавайки нуждата от персонализиран и ориентиран към стойността маркетинг. Разглежда се също така създаването на функционална, психологическа и финансова стойност както за клиентите, така и за компаниите.

– Проблеми и перспективи пред компаниите в дигиталната ера. Авторът идентифицира ключови предизвикателства като нарастващата конкуренция, въпросите, свързани със защитата на личните данни, и бързите технологични промени. Едновременно с това дисертацията очертава възможности като достъп до глобалния пазар, повишена ангажираност на клиентите и иновативни маркетингови подходи.

В теоретичен аспект приносът на автора в дисертацията е предложената теоретична рамка, която свързва класическите маркетингови принципи със съвременните дигитални стратегии и предоставя структуриран подход за разбиране на дигиталната пазарна динамика.

Подробният анализ на дигиталния брандинг и потребителското изживяване обогатява научната литература, като показва как марките могат да успеят в онлайн среда. Особено ценен е акцентът върху създаването на емоционална и психологическа стойност.

В практико-приложен аспект дисертацията включва примери и казуси, като анализ на компании в електронната търговия, които илюстрират приложението на стратегическия маркетинг в дигитален контекст. Тези примери са ценни както за изследователи, така и за практики.

Работата на д-р Илиев не само отразява настоящите тенденции, но и предвижда бъдещи развития в дигиталния маркетинг, като ролята на изкуствения интелект и големите данни. Тази позиция допринася за ускорено внедряване в практиката на тези инструменти.

Книгата „Публични мрежи - подход за управление на публичната администрация“ е основана на докторската дисертация на д-р Илиев и отразява интереса му към проблемите на прилагането на мрежовото управление, включително приложни модели за сфери като образование, здравеопазване и социални услуги. Изводите са особено актуални в контекста на децентрализацията и модернизацията на публичния сектор. Общият обем на книгата е 122 страници. Цитирани са 139 източника, от които 5 на български, а останалите на английски език.

Представените други трудове, с които кандидатът участва в конкурса отразяват научните му интереси през последните години и обхващат теми за взаимната обвързка на проблемите на публичната администрация, дигиталната трансформация, стратегическия маркетинг и развитието на микро-, малки и средни предприятия.

Задълбочено са изследвани еволюцията на публичната администрация чрез мрежовото управление, значението на програмното бюджетиране за местното самоуправление, необходимостта от целенасочено финансово планиране, което да свързва публичните разходи с измерими резултати. Авторът обосновава стратегически насоки за координация между държавните органи, гражданския сектор и бизнеса.

Разглеждайки темата за дигиталната трансформация в публичната администрация, д-р Илиев защитава тезата, че въвеждането на дигитални инструменти значително повишава ефективността и ангажираността на гражданите. Публикациите му подчертават необходимостта от нови управленски модели и технически умения, които да подкрепят трансформацията на административните дейности. Специален акцент се поставя върху структурните и поведенческите промени, които съпътстват дигитализацията.

Друг съществен акцент в работата на кандидата е свързан с развитието и дигиталната адаптация на микро-, малки и средни предприятия (ММСП) в България. В поредица от приложни изследвания той анализира предизвикателствата и възможностите пред ММСП, като разглежда аспекти като достъп до финансиране, дигитален маркетинг и интернационализация. Специално внимание е отделено на сектора на мебелната промишленост и дървообработващата индустрия, където Илиев оценява възможностите за растеж чрез прилагане на технологиите на Индустрия 4.0. Работата му очертава както потенциала на дигитализацията, така и бариерите пред нейното въвеждане: липса на дигитални умения, високи разходи и съпротива към промяна.

Следва да се отбележат и публикациите му по теми като AI и машинно обучение в маркетинга, където предлага стратегически подход за тяхното етично и ефективно прилагане. Предложенията му в тази област са ориентирани както към академичната общност, така и към бизнес практиката.

Научните приноси на д-р Илиев се характеризират с:

- интегративни рамки, които съчетават теория и практика в сферата на управлението и маркетинга;
- ясен фокус върху дигиталната трансформация като стратегически и организационен процес;
- анализ на българския обществен и бизнес сектор с предложения, валидни и в по-широк мащаб;
- емпирична обоснованост чрез проучвания, казуси и сравнителни анализи.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Монографията на д-р Илиев е актуално изследване на стратегическия маркетинг в дигиталната епоха. Тя успешно съчетава теоретични постановки с практическа приложимост и съдържа иновативни идеи за размисъл както за изследователи, така и за професионалисти в областта. Фокусът на автора върху дигиталната трансформация, брандинга и потребителското поведение се съчетава с цялостен поглед върху предизвикателствата и възможностите на съвременния маркетинг. Другите публикации предлагат приложими стратегии и инструменти за ориентиране в условията на дълбоки технологични и управленски трансформации, както в публичния, така и в частния сектор. Считам, че представените за рецензиране публикации са резултат на личните усилия на автора и са свързани с тематиката на обявения конкурс. Прилаганият от Ивайло Илиев интердисциплинарен подход демонстрира уменията му на изследовател в областта на модернизацията на публичното управление и стратегическия маркетинг в дигиталната епоха.

5. Критични забележки и препоръки

Прави впечатление известно припокриване на тематиката в част от статиите, особено по теми като мрежово управление и дигитален маркетинг. Това създава риск от тематична фрагментация и отслабване на научната новост в отделни трудове. Препоръчително е бъдещите изследвания да бъдат по-добре обособени и да се

съсредоточат върху задълбочаване на конкретни аспекти, вместо да се повтарят вече разгледани концепции в различен контекст.

В бъдеще д-р Илиев би могъл да насочи усилията си към интердисциплинарни изследвания, които свързват публичното управление, маркетинга и дигиталната трансформация в контекста на глобалните предизвикателства – като устойчивото развитие, изкуствения интелект и социалното предприемачество. Такива теми не само ще разширят научния му профил, но и ще увеличат значимостта на изследванията му в международен контекст. Също така, включването в международни научни проекти и колективи би допринесло за по-широко признание и обмен на опит.

Препоръчително е също така д-р Илиев да задълбочи емпиричната основа на своите изследвания чрез провеждане на по-мощни количествени и качествени проучвания. Участието в дългосрочни панелни изследвания или изграждането на собствени бази с данни по специфични теми (например дигитално потребителско поведение в Югоизточна Европа) би позволило формулирането на по-обосновани и устойчиви изводи. Така неговата научна работа ще придобие още по-голяма аналитична дълбочина и приложимост.

6. Лични впечатления

Не познавам кандидата и нямам лични впечатления относно стила му на работа и взаимоотношенията му с колегите.

Заключение:

Документите и материалите, представени от д-р Ивайло Илиев отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности във Висшето училище по застраховане и финанси.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа.

Постигнатите от д-р Ивайло Илиев резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват на Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности във ВУЗФ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на д-р Ивайло Петров Илиев на академичната длъжност „доцент“ във ВУЗФ по професионално направление 3.8. „Икономика“

05.06.2025 г.

Рецензент:

проф. д-р Християн Танушев